Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

№ 4

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 882 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership 10
Ibrokhim Gulomov

Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari 18
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich

Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления 24
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли

Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ... 27
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna

Aholi yashash joylarida yong‘in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari 32
Aziz Zikriyoev

O‘zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari........ 40
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna

Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta’siri (O‘zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida)........ 45
D. B. O‘roqova

Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ko‘paytirishning asosiy yo‘llari........ 50
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o‘g‘li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o‘g‘li

Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar 55
Igitov Jurabek Kuzibekovich

Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish 63
Islamov Ozodjon

Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo‘llari........ 67
J. K. Boymurodov

Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo‘nalishlari 72
Kadirxodjayeva Nilufar Raxmatullayevna

BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o‘zgartirish 77
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo‘ja Sobirxo‘ja o‘g‘li

Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi 84
Layli Mirzayeva

Xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari........ 88
Luiza Komilovna Xaydarova

Umumta’lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedAgogik metodlar yordamida amalga oshirish.... 93
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna

O‘zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari........ 98
Meliqulov G‘ayrat Abdug‘afforovich

Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta’siri 105
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o‘g‘li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o‘g‘li

Hududlarni rivojlantirish va “yashil iqtisodiyot”ni shakllantirishning ekologik muammolari........ 110
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o‘g‘li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi

Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari 116
Qodirov Azizjon Anvarovich

Mamlakatimiz oliy ta’lim tizimda sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari 121
Saidqulova Firuza Farmonovna

Bo‘lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari........ 125
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi

Ta’limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati 129
To‘rayeva Hurriyat To‘yqulovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Hududlarda to‘g‘ridan to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo‘llari 136
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.

Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari 143
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna

Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar 149
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov

Qishloq xo‘jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg‘or xorij tajribasi 154
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich

Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari 159
Yodgorova Xalima To‘lqinovna

Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o‘zaro bog‘liqligi tahlili 165
Raxmatov Adxam Itolmasovich

Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish 169
Suyunova Kamilla Baxromovna

Qishloq xo‘jaligida agrokimyo xizmatlar ko‘rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari 173
Tabayev Azamat Zaripbayevich

Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari 178
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.

Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking 183
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna

Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy 186
Muhammadiyev Po‘latjon Ilhomjon o‘g‘li, Uzganbayeva Dilnoza Toxtasinovna

The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population 192
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o‘g‘li

The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions 196
Babadjanov Abdirashid Musayevich

Behavioral Theory of the Firm 201
Egamberdieva Oydin Abror qizi

The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks 207
Egamova Makhfurat Esanovna

Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан 211
Абдуллоев Фуркат Олимджонович

Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов 216
Бекимбетова Гулнора Маратовна

Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли 223
Бибутова Шахло Саъдуллаевна

Меры по снижению доли теневой экономики в стране 228
Махмудова Юлдузхон Бахромжон қизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли

Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан 232
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев

Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане 237
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна

Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов 243
Раупов Жамшид Рашидович

Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях 249
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана........................255
Саиткамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы

Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами..........261
Хакимова Майя Юрьевна

Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО..266
Зарипова Саёхат Зафаровна

Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari..............271
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi

Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili..........................276
Abdusalomov Jaxongir O‘ktam o‘g‘li

Globallashuv sharoitida mamlakatimizda sug‘urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati..................282
Anvarova Z.

The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children..................................286
Axtamov Djamshed Baxromovich

A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment...............................291
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammat qizi

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi..296
Avazov Ilxom Ravshanovich

Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi..301
Axrorov Zarif Oripovich

Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta’minlanganlik darajasini tahlili.................................309
Ibragimov Qobil To‘xtamishovich

Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis...........................314
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna

Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari..........319
Masharipova Manzura Alimbayevna

Korxonalarda benchmarketing strategiyalarini qo‘llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari...............325
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna

Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo‘llari.................................330
O‘ktamova Nargiza Narzulla qizi

Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili...............................334
Olimov Maqsudjon Komiljon o‘g‘li

Moliyaviy natijalar to‘g‘risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish...339
Pardayeva Zulfizar Alimovna

Raqamlashtirish sharoitida qo‘shma korxonasi faoliyatining tahlili...343
Rashidov Jamshid Xamidovich

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o‘rni.......................348
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o‘g‘li

Raqamli iqtisodiyot sharoitda xizmat ko‘rsatishning ilmiy asoslari...352
Suyunov Asror Baxtiyorovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitda telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari......................356
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari..............................360
Turg‘unov Saloxiddin Jamol o‘g‘li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna

Zamonaviy sharoitlarda korxonalarning moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari........................366
Usmanova Guljahon Ulug‘bek qizi

Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati...........371
Xodjayev Anvar Rasulovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Transport Decarbonization Strategy 377
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli

Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish 382
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna

Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari 387
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich

Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi 390
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev

Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash 394
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev

Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish 399
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o'g'li

Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati 404
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna

Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari 409
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich

Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi 416
Bayisbayev Javlon Nurlanovich

Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishiga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida) 421
Bozorova Lobar Nuralevna

Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий 427
Дониерова Зухрабону Алишер кизи

Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri 432
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich

Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari 438
Maxmudov Omon Tuxtayevich

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish 442
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna

Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar 447
Nazarova Kamola Sattorali qizi

Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi 453
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich

O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari 460
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat

Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari 467
Turaeva Mastura Kurbanovna

Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса 471
А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев

Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari 478
Saidov Hayotjon Raxmatulloyevich

Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish 482
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna

Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari 485
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich

Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi 490
To'xsanov Qudratillo Nozimovich

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish 495
Xamidova Z. U.

Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati 501
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna

Kambagʻallikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi 505
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy oʻgʻli

Oliy taʼlim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish 511
Shaymatova Nargiza Ashurovna

Raqamli iqtisodiyot sharoitida sugʻurta xizmatlari 516
Shodmonova Odina Gʻofur qizi

Fuqarolar davlat pensiya taʼminoti tizimining amaldagi holati tahlili 520
Sholdarov Dilshod Azimiddin oʻgʻli

Aholiga bank xizmatlari koʻrsatishning ijtimoiy ahamiyati 525
Eldor Uskanov

Innovatsion boshqaruvning ilgʻor xorijiy tajribalari 530
Yusupova Jamila Karamatdinovna

Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili (“OʻZBEKNEFTGAZ” AJ misolida) 534
Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich

Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash 541
Sobirov Azizbek Avzbekovich

Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari 548
Gadaev Ismat Yadgarovich

Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: toʻsiqlar va yechimlar 551
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna

Oʻzbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yoʻllari 554
Kobilova Nasiba Xurramovna

Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy 561
Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich

Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market 566
Musyeva Shoira Azimovna

Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi 570
Odina Nabiyevna Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi

Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish 575
Rashidova Xadicha Tursunalievna

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yoʻllari 581
Raxmanov Mexridin Sindarovich

Korporativ boshqaruv amaliyoti boʻyicha hisobot tuzish boʻyicha xorijiy tajriba 586
Tashmatov Rustam Xusanovich

Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari 592
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich

Iqtisodiyotda turizm oʻrnini statistik baholash uslubiyoti 595
Zilola Jumanova

Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан 602
Абдуллоев Фуркат Олимджонович

Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана 607
Кадиров Алишер Исмаилович

Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов 611
Раупов Жамшид Рашидович

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O‘zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar 617
Rashidova Odina Olimjon qizi

Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане 622
Камалов Камоладдин Кахрамонович

Sug‘urta sohasining O‘zbekiston iqtisodiyotidagi o‘rni 626
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich

Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O‘zbekistonda foydalanish yo‘nalishlari 630
Fayziyeva Aziza Azamat qizi

Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotteling 635
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna

Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari 644
Norboyev Odil Abrayevich

Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: ATB “Aloqabank” misolida 649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevna

O‘zbekistonda “yashil iqtisodiyot” muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari 654
Taxir Urkinbayev

Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari 658
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich

Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification 663
Uktamova Nozima Narzulla kizi

Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari 667
Yadgarov Akram Akbarovich

Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц 673
Базарова Нигора Равшановна

Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta’sirini baholash 684
Bobobekov Ergash Abdumalikovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari 689
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o‘g‘li

Tashqi mehnat migratsiyasi 694
O. N. Djurayev

Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog‘ining davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanishini baholash 699
Otaboyeva Dildora

Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlat tajribasi 705
Raimov Xurshid Muxtorovich

Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo‘llash istiqbollari 711
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich

O‘zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar 716
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o‘g‘li

Agrar ta’lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo‘llari 723
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich

O‘zini o‘zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari 731
Davranov Iskandar Jumayevich

Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish 738
Luqmanov Sharifxon A’zam o‘g‘li

Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development 744
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi

“Yashil” enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash asosi sifatida 749
Muminova Elnoraxon Abdukarimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi

Xo‘jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari 754
Qlichev Baxtiyor Pardayevich

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish 759
Latipova Shaxnoza Maxmudovna

Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан 766
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонова Шахрибону Бахромжон кизи

Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari 774
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov

O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish..780
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich

Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений.................787
Жанзаков Бекзот, Жонузоков Мирзабек

Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va
uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati...795
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna

Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов 802
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризоевна

Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantishning konseptual asoslari 806
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna

Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va
ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari 814
Ishniyazov Baxrom Normamatovich

Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari..819
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna

Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari 823
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich

Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari...................832
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.

Kriptovalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar 835
Berdiqulov Jurabek

Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish 837
Hamroyev Sherzod Axtamovich

O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko'p qavatli
"yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati 843
Turdimuratova Aziza Alisherovna

Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo'llari va
uni arima modeli asosida prognozlash..846
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi

Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va
undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash...856
Zakirova Umida Maxamadaminovna

O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati 863
Pardayev Jamshid Muzaffarovich

Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati 872
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek

Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации
экономики 876
Алиева С.С.

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

INNOVATSION KICHIK TADBIRKORLIKNI QO‘LLAB-QUVVATLASH BO‘YICHA XORIJ TAJRIBASI VA UNI MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA QO‘LLASH IMKONIYATI

Toshaliyeva Saodat Toxirovna
Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), Termiz davlat universiteti dotsenti

Eshqulova Dilorom Abduravupovna
Termiz davlat universiteti IRB 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolaning dolzarbligi innovatsion kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishdagi ahamiyati hamda uni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo‘llash zarurati bilan izohlanadi. Ilmiy tadqiqot ishining maqsadi tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash sohasidagi xorij tajribasini nazariy va amaliy asoslarini tahlil qilishga qaratilgan. Ushbu maqsadga erishishda maqolada iqtisodiy statistik va nazariy tahlil usullaridan foydalanilgan bo‘lib, unda tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha xorij tajribasining maqsad va vazifalari tizimlashtirilgan, uning asosiy yo‘nalishlari belgilab berilgan, kichik biznesni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha xorij tajribasini milliy iqtisodiyotda qo‘llash zarurligi ilmiy asoslangan holda baholangan, taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: innovatsiya, kichik tadbirkorlik, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, xorijiy tajriba, tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish, tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish omillari, davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash.

Abstract: The relevance of this article is explained by the importance of small business and private entrepreneurship in the socio-economic development of the country, as well as the need to use foreign experience in supporting it in the country’s economy. The purpose of the research work is to analyze the theoretical and practical foundations of foreign experience in the field of business support. To achieve this goal, the article uses methods of economic-statistical and theoretical analysis, in which the goals and objectives of foreign experience in supporting entrepreneurship are systematized, its main directions are determined, the need for foreign experience in state support for small businesses is nationalized, application in the economy is assessed on a scientific basis, proposals are developed and recommendations.

Key words: innovation, small business, entrepreneurship support, foreign experience, state regulation of entrepreneurship, factors of entrepreneurship development, state support.

Аннотация: Актуальность данной статьи объясняется значением инновационного малого бизнеса и частного предпринимательства в социально-экономическом развитии страны, а также необходимостью использования зарубежного опыта его поддержки в экономике страны. Целью научно-исследовательской работы является анализ теоретических и практических основ зарубежного опыта в сфере поддержки бизнеса. Для достижения поставленной цели в статье используются методы экономико-статистического и теоретического анализа, в которых систематизированы цели и задачи зарубежного опыта поддержки предпринимательства, определены его основные направления, национализирована необходимость зарубежного опыта государственной поддержки малого предпринимательства применение в экономике оценено на научной основе, разработаны предложения и рекомендации.

Ключевые слова: инновация, малое предпринимательство, поддержка предпринимательства, зарубежный опыт, государственное регулирование предпринимательства, факторы развития предпринимательства, государственная поддержка.

KIRISH

Yangilanayotgan O‘zbekiston uchun kichik tadbirkorlikni innovatsion samarali qo‘llab-quvvatlash eng muhim masalalardan biri hisoblanadi. Bizga ma’lumki har qanday innovatsion faoliyat davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash va rag‘batlantirishni talab etadi. Bugungi kunda iqtisodiy jihatdan taraqqiy etgan mamlakatlarda kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashning yo‘llari, usullari va manbalari ishlab chiqilgan. AQSh, Yaponiya, Buyuk Bri-

taniya, Kanada, Germaniya, Fransiya, Italiya va Isroil kabi davlatlarda kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash va uni innovatsion rivojlantirishda davlatning faol ishtirokiga alohida e’tibor qaratib kelinmoqda. Rivojlangan davlatlarda to‘plangan tajribadan ko‘rish mumkinki, kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha davlat siyosati iqtisodiyotni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Uning asosiy maqsadi iqtisodiy jihatdan barqaror bo‘lgan kichik tadbirkorlik korxonalarini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratishdan iborat. Bunda innovatsion va ijtimoiy javobgarlikni bo‘yniga oladigan kichik tadbirkorlik subyektlarini qo‘llab-quvvatlashga alohida e’tibor qaratiladi. Bunga sabab aynan shunday korxonalar yuqori malakali inson kapitalini shakllantiruvchi va ilmiy texnik tarqqiyotni harakatga keltiruvchi kuch hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Innovatsion korxonalar bozorda innovatsion mahsulotni sotib olish bilan bog‘liq xo‘jalik yurituvchi subyektlarning tranzaksiya xarajatlari xo‘jalik yurituvchi subyektning o‘zi tomonidan shunga o‘xshash mahsulotni yaratish bo‘yicha ichki xarajatlardan kam bo‘lganda paydo bo‘ladi [1].

AQShda so‘nggi o‘n yillikda barcha innovatsion ishlanmalarning 55 %i va yangi ish o‘rinlarining 75 % i aynan kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan yaratilgan [2].

Mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishida kichik tadbirkorlikning rivojlanishi muhimligi ko‘plab tadqiqotlar natijasida ko‘rsatilgan [3, 4, 5]. Shu sababli iqtisodiyotni rivojlantirish davlat dasturlarida kichik tadbirkorlikning rivojlanishiga alohida e’tibor qaratiladi. Kichik tadbikorlik rivojlangan mamlakatlardagi davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash dasturlari odatda quyidagilarni qamrab oladi: imtiyozli kredit ajratish; soliq to‘lovlari miqdorini kamaytirish; binolarni ijaraga berishda imtiyozlar; kichik tadbirkorlik uchun subventsiyalar; bank stavkasining qisman kompensatsiyasi; byudjet mablag‘lari hisobidan tadbirkorlar malakasini oshirish; ma’muriy to‘siqlarni bartaraf etish [6].

Shu bilan birga har bir mamlakat o‘z iqtisodiy shart-sharoitidan hamda bozor infratuzilmasining rivojlanishi darajasidan kelib chiqqan holda kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash mexanizmini shakllantirgan. Kichik tadbikorlik yuqori rivojlanish ko‘rsatkichlariga ega mamlakatlarda (EI, Yaponiya, AQSh, Singapur va boshq) davlatning bu sohadagi faoliyat qamrovi rivojlanayotgan mamlakatlarga nisbatan yuqori [7, 8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot ishining metodologik asosi innovatsion tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash sohasidagi xorijiy tajribani nazariy va amaliy asoslarini tahlil qilish va baholashdan iborat. Tadqiqot doirasida taqqoslash, tahlil, sintez, induktsiya, deduktsiya, statistik usul kabi empirik, eksperimental-nazariy va o‘ziga xos ilmiy usullar qo‘llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat ishbilarmonlik muhitini shakllantirishda tizimni tartibga soluvchi rolni bajarib, tadbirkorlik faoliyatining eng istiqbolli yo‘nalishlarini rivojlantirishga ko‘maklashishi, tadbirkorlik subyektlarini o‘zgaruvchan atrof-muhit sharoitlariga moslashtirishga yordam beradigan tashkiliy, huquqiy, ijtimoiy-psixologik va iqtisodiy chora-tadbirlar majmuini ta’minlashi kerak.

AQShda tadbirkorlikni rivojlantirish davlat strategiyasi “Kichik tadbirkorlik” to‘g‘risidagi Qonunda o‘z aksini topgan bo‘lib, unda barcha davlat tashkilotlari hamkorlikda kichik tadbirkorlik sektorini faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha har tomonlama qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha vazifalar belgilangan (1-chizma).

AQSHda kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashning asosiy yo‘nalishlari

- Ekspot imkoniyatlarini oshirish, texnologiya transferi bo‘yicha yordam berish, import bilan samarali raqobat qilish qobiliyatini oshirish
- Qayta qurish, uskunalar sotib olish va raqobatbardosh mahsulotlar xamda xizmatlar ishlab chiqarish uchun uzoq muddatli kreditlardan samarali foydalanishni yaxshilash
- Barcha savdo muzokaralarida kichik tadbirkorlik manfaatlarini hisobga olgan holda yondashish
- Kichik tadbirkorlik raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan turli davlat, mintaqaviy va xususiy dasturlar haqida ma’lumot bilan keng jamoatchilikni xabardor qilish

1-chizma: AQShda kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashning asosiy yo‘nalishlari

Kichik tadbirkorlikning AQSh YaIMdagi ulushi 52% ni, umumiy bandlikdagi ulushi 50,1 % ni (70 mln.ga yaqin kishi), barcha korxonalardagi ulushi 97,6 % ni (23 mln.ga yaqin korxona) tashkil etadi [9].

AQShda kichik va o‘rta tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan 40 ga yaqin davlat dasturlari amal qiladi. Bular ta’lim va maslahat berishga yo‘naltirilgan texnik dasturlar, moliyaviy qo‘llab-quvvatlash dasturlari, shartnomalarni joylashtirishga yordam berish, innovatsion dasturlardir.

Kichik va o‘rta tadbirkorlikni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlarini samarali amalga oshirish rivojlangan infratuzilmasiz imkonsizdir. AQShning barcha shtatlari va yirik shaharlarida Kichik tadbirkorlik ma’muriyatining hududiy bo‘linmalari faoliyat yuritadi. Yirik shaharlar, sanoat va ilmiy markazlarda texnopark va biznes inkubatorlar tashkil etilgan. Kichik va o‘rta tadbirkorlik bo‘yicha maslahat markazlari turli faoliyat turlari bo‘yicha o‘n mingdan ziyod maslahatchilarni birlashtiradi, shuningdek, axborot va kommunikatsiya xizmatlari ko‘rsatuvchi informatsion markazlar tashkil etilgan. Tadbirkorlikni rivojlantirish markazlari “yagona darcha” orqali o‘qitish va maslahat berish, texnik yordam ko‘rsatish va axborot taqdim etish hamda xizmatlar ko‘rsatishni amalga oshiradi. Yetti mingdan ortiq vakolatli xususiy banklar va investitsiya kompaniyalari kichik va o‘rta tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash dasturlari ishtirokchilari hisoblanadi.

AQShda 1982-yilda “Kichik korxonalar faoliyatini ilmiy texnik rivojlantirish to‘g‘risida”gi, 1986-yilda “Texnologiyalarni uzatish to‘g‘risida”gi Qonunlari qabul qilindi. Kichik tadbirkorlik subyektlari samarali faoliyat yuritishi uchun qulay shart-sharoit yaratish maqsadida AQShda bir qator ilmiy texnik dasturlar ishlab chiqildi. “Kichik biznesda innovatsion tadqiqotlar dasturi” (The Small Business Innovation Innovation Research- SBIR) va “Kichik biznes texnologiyalari transferi dasturi” (The Small Business Technology Transfer Program – STTR) eng yirik dasturlardan hisoblanadi. Ushbu dasturlar amalga oshirilishini muvofiqlashtirish kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash bosh idorasi - Kichik tadbirkorlik ma’muriyati tomonidan nazorat qilinadi. Ularning birinchisi yirik davlat idoralariga aloqador ustuvor ilmiy texnik muammolarni hal etishda kichik tadbirkorlik subyektlarining innovatsion ishlanmalarini jalb etishga yo‘naltirilgan (Mudofaa, Savdo, Energetika, Transport, Sog‘liqni Saqlash va aholiga xizmat ko‘rsatish Vazirliklari va b.). Ushbu dasturning umumiy yillik byudjeti 1 mlrd. dollardan ortiqni tashkil etadi va u orqali yiliga minglab innovatsion loyihalar amalga oshiriladi [10]. Bunda har bir idora kichik tadbirkorlarga innovatsiya sohasidagi xarajatlarini qoplash uchun 100 mln. dollargacha mablag‘ ajratadi. Dastur doirasidagi moliyaviy qo‘llab-quvvatlash kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan taklif etilayotgan ishlanmalarning istiqbollarini baholash yakunlari bo‘yicha amalga oshiriladi.

Subsidiyalarni olgandan keyin kichik tadbirkorlik subyektlari o‘z loyihalarini amalga oshirishga kirishadilar. Ajratilgan byudjet mablag‘lari deyarli qaytarilmaydi, faqatgina bilvosita soliq ko‘rinishida qaytariladi. Qayd etilgan dastur AQShda kichik tadbirkorlik subyektlarini boshlang‘ich mablag‘ bilan ta’minlash maqsadida joriy etilgan va bu mamlakatda kichik tadbirkorlik subyektlari innovatsion ishlanmalarini rag‘batlantirish bo‘yicha birinchi loyiha hisoblanadi.

Texnologiyalarni takomillashtirish bo‘yicha muhim vazifalar “Kichik biznes texnologiyalari transferi dasturi” (STTR) doirasida amalga oshiriladi, bu kichik tadbirkorlik korxonalarini notijorat tadqiqot institutlari bilan hamkorlik qilishga undaydi. Ushbu dastur kichik tadbirkorlik subyektlariga yangi texnologiyalarni ishlab chiqishga yo‘naltirilgan vaqtinchalik birlashmalar va qo‘shma korxonalarni tashkil etish sohasida texnik va moliyaviy yordam olishlariga keng imkon yaratadi. Dastur doirasidagi tadqiqotlarning asosiy buyurtmachisi yalpi yillik byudjeti 1 mlrd. dollar bo‘lgan AQShning asosiy Vazirliklari va Idoralari hisoblanadi. Texnologiyalar Departamenti STTR dasturini amalga oshirishning barcha bosqichlarida boshqarishni amalga oshiradi. Bu dastur bevosita byudjet mablag‘lari hisobidan moliyalashtiriladi, ushbu mablag‘lar esa mamlakatning kelgusidagi iqtisodiy rivojlanishini belgilovchi ilmiy texnik ishlanmalarni joriy qilish uchun yo‘naltiriladi. Asosiy e’tibor nazariy ishlanmalarning amaliy ahamiyatiga qaratiladi, ular bozor tomonidan talab qilinadigan yuqori texnologiyalar va yangi mahsulotlarga asoslanadi.

Kichik tadbirkorlik sohasidagi innovatsion ishlanmalar samaradorligini baholash “Kichik tadbirkorlikning innovatsion natijaviyligi to‘g‘risidagi tadqiqotlar” dasturi doirasida amalga oshiriladi, uni muvofiqlashtirish AMB Texnologiyalar Departamenti tomonidan amalga oshiriladi. Dastur bo‘yicha hisobotlar kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan amalga oshirilgan innovatsiyalar va ularning natijaviyligini davriy baholashga asoslanadi (SBIR va STTR dasturlari bundan mustasno). Bundan tashqari, ushbu dastur doirasida innovatsiya yo‘nalishida yillik byudjeti 20 mln. doll.dan ortiqroqni tashkil etuvchi 18 ta federal agentliklar kichik tadbirkorlik sohasidagi ilmiy ishlanmalar va tadqiqotlarga mo‘ljallangan turli xil shartnomalarni joylashtirish uchun auktsionlarni amalga oshiradi. AMB agentligi dastur doirasida innovatsiyalarni turli ko‘rinishlarini samarali amalga oshirayotgan innovatsion kichik tadbirkorlik subyektlari reestrini shakllantiradi. Ushbu reestr xususiy va davlat idoralarining innovatsiyalar bo‘yicha buyurtmasini amalga oshirishda eng istiqbolli kichik tadbirkorlik subyektlarini tanlash jarayonini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi [11].

Germaniyaning tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash sohasidagi davlat siyosati mamlakat iqtisodiyotini turg‘unlikdan tez chiqib, kichik va o‘rta tadbirkorlik sohasini mustahkamlash, uning raqobatbardoshligini oshirish va uning yanada o‘sishini ta’minlashga qaratilgan. Innovatsion faoliyatni qo‘llab-quvvatlashning ustuvor yo‘nalishlari etib, yuqori texnologiyalarni o‘zlashtirish, yangi korxonalarni tashkil etish va o‘z-o‘zini ish bilan ta’minlashni rag‘batlantirish (ayniqsa, sobiq GDR davlatlarida), o‘qitish va malakasini oshirish, ekport imkoniyatlarini rivoj-

lantirish belgilangan. Teng ulushlarda moliyaviy qo'llab-quvvatlash federal darajada kichik va o'rta tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash uchun maxsus davlat moliya institutlari kafolatlari asosida ajratiladi. Ushbu maqsadlarda Yevropa Ittifoqining katta mablag'lari va xususiy investitsiyalar jalb etiladi. Ushbu siyosatni amalga oshirish bo'yicha barcha davlat va sheriklik tashkilotlarining faoliyatini muvofiqlashtirish Federal iqtisodiyot va Mehnat Vazirligiga yuklatiladi, unda kichik va o'rta biznes, hunarmandchilik, xizmat ko'rsatish sohasi, yakka tartibdagi mehnat va kasb-hunar ta'limi bilan bog'liq barcha tezkor masalalar bilan bosh direktorat shug'ullanadi.

Germaniyada kichik va o'rta tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash davlat strategiyasi muhim maqsadlarga erishishga yo'naltirilgan (2-chizma). Germaniya tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash uchun rivojlangan infratuzilmaga ega. Texnik, moliyaviy va investitsiyaviy qo'llab-quvvatlash, boshlang'ich korxonalarni qo'llab-quvvatlash, o'z-o'zini ish bilan ta'minlash, xotin-qizlar va yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash dasturlari mavjud. Germaniyada innovatsion va ijtimoiy kichik tadbirkorlikni kreditlash ularni qo'llab-quvvatlashning asosiy manbalaridan biri hisoblanadi. Kichik firmalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash masalalarini muvofiqlashtiruvchi asosiy idora - Kichik va o'rta tadbirkorlik direktorati hisoblanadi.

Germaniyada kichik va o'rta tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash davlat strategiyasi maqsadlari

- "O'rta sinf"lar sonining rivojlanishi va o'sishi uchun shart-sharoitlarni ta'minlash
- Yoshlarning tadbirkorlik faoliyatiga bo'lgan qiziqishini oshirish, yoshlarni tadbirkorlik faoliyati bo'yicha o'qitish va amaliy tayyorlash uchun oliy va o'rta ta'lim muassasalarida o'quv bazasini shakllantirish
- Yangi tashkil etilgan korxonalarda ularning barqaror rivojlanishi va o'sishini ta'minlash uchun moliyaviy va texnik yordam ko'rsatishni kuchaytirish
- Byurokratik to'siqlarni kamaytirish, resurslar va yangi texnologiyalarni o'zlashtirishni osonlashtirish
- Innovatsiya sohasida kichik va o'rta tadbirkorlik sohasini bevosita qo'llab-quvvatlash choralarini qo'llash orqali ishbilarmonlik va innovatsion salohiyatni rag'batlantirish

2-chizma: Germaniyada kichik va o'rta tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash davlat strategiyasi maqsadlari

Kichik tadbirkorlik subyektlari kredit resurslarini olishda o'zlarining moliyaviy, texnik va kadrlar holati to'g'risida keng qamrovli ma'lumotlarni taqdim etishlari kerak, bu investitsiya xavfini sezilarli kamaytirish imkonini beradi. Germaniyada kichik tadbirkorlikni imtiyozli kreditlash yo'nalishlari amalga oshiriladi (3-rasm).

Germaniyada kichik va o'rta tadbirkorlikni imtiyozli kreditlash yo'nalishlari

- innovatsion kichik tadbirkorlarga kredit resurslarini taqdim etish
- mamlakatning rivojlanishda orqada bo'lgan hududlarini rivojlantirishda ishtirok etayotgan kichik tadbirkorlik subyektlariga kredit berish
- bevosita yoki bilvosita uy-joy qurilishi bilan band bo'lgan kichik firmalarni kreditlash
- kichik tadbirkorlik subyektlarining barqaror ekologik muhitni qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilgan loyihalarini kreditlash
- tubdan modernizatsiya qilishga muxtoj bo'lgan tarmoqlarda faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlariga kredit mablag'larini taqdim

3-rasm: Germaniyada kichik va o'rta tadbirkorlikni imtiyozli kreditlash yo'nalishlari

Yangidan tashkil etilgan kichik tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo‘llab-quvvatlash Germaniya kompensatsion banki orqali amalga oshiriladi. Ushbu bank kredit resurslarini quyidagi nivestitsion maqsadlarda taqdim etadi: investitsiya payini sotib olish, ushbu pay korxona faoliyatini nazorat qilish, korxonani ochish yoki sotib olish, dastlabki zaxiralar, ishlab chiqarish binolari va ofis uskunalarini shakllantirish huquqini beradi. Hududiy dasturlarni amalga oshirish asosida mahalliy ahamiyatga ega tovarlar ishlab chiqarishga yo‘naltirilgan kichik tadbirkorlik subyektlariga kredit resurslari taqdim etiladi.

Kichik tadbirkorlikni so‘nggi ikki yil davomida koronavirus pandemiyasi sababli davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning zaruriyati yanada ahamiyatli bo‘ldi. Hususan, Germaniyada barcha kichik tadbirkorlik subyektlarga har oyda 50 ming Yevrogacha miqdorida yordam mablag‘lari ajratildi. Shuningdek, mazkur tadbirkorlik subyektlariga davlat kafillikni asosida 500 ming Yevrogacha bo‘lgan bank kreditlari ajratilishi yengillashtirildi. Bundan tashqari, kichik va o‘rta biznes subyektlariga 600 mlrd. yevro miqdorida (YaIMning 14,8 foiziga teng) moliyaviy mablag‘lar ajratildi [12].

Germaniyadan farqli ravishda Xitoyda kichik tadbirkorlik subyektlari zaifligi va nobarqaror faoliyat yuritayotganligi aniqlansa, davlat kichik tadbirkorlik korxonasini qo‘llab-quvvatlashni nazarda tutuvchi turli ko‘rinishdagi bevosita chora-tadbirlarni amalga oshiradi [13].

Xitoyda markaziy xukumat tomonidan taqdim etilayotgan imtiyozlar mahalliy hokimiyat idoralari tomonidan ham amalga oshiriladi. Masalan, Xarvin shahridagi yangi va yuqori texnologiyalar asosida faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlari qo‘shimcha imtiyozlardan foydalanishadi (4-chizma) [14].

Xitoyda yangi va yuqori texnologiyalar asosida faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlariga beriladigan qo‘shimcha imtiyozlar

- Kichik firmalar akkreditatsiya qilingan kundan boshlab, uch yillik faoliyat uchun daromad solig‘i to‘lashdan butunlay ozod etiladi, ikkinchi uch yil uchun tarif bo‘yicha 7,5 % (soliqning 50 % i) to‘lanadi va nihoyat, 7-yildan boshlab tarif bo‘yicha to‘liq 15 % daromad solig‘i to‘lab boshlaydilar
- Eksport uchun ishlab chiqarilgan mahsulot qiymati yillik yalpi mahsulotning 50 % idan yuqori bo‘lgan kichik tadbirkorlik subyektlari 10% lik tarif bo‘yicha daromad solig‘i to‘laydilar
- Mahalliy sanoatda ishlab chiqarilmagan, ilmiy tadqiqot va yuqori texnologiyani o‘zlashtirish maqsadida import qilingan asbob-uskunalar bojxona import bojidan to‘liq ozod etiladi
- Kapital qurilishni amalga oshirish uchun kichik tadbirkorlik subyektlari ko‘pgina imtiyozli shart-sharoitlardan foydalanishi mumkin

4-chizma: Xitoyda yangi va yuqori texnologiyalar asosida faoliyat yuritayotgan kichik tadbirkorlik subyektlariga beriladigan qo‘shimcha imtiyozlar

Xitoyda innovatsion kichik tadbirkorlik subyektlarini davlat va jamoatchilik tomonidan qo‘llab-quvvatlash tizimi mavjud bo‘lib, kichik tadbirkorlik faoliyatining dastlabki bosqichlarida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan tadbirkorlik xatarini minimallashtirishni nazarda tutadi. Shuningdek, imtiyozli soliqqa tortishni hisobga olgan holda, kichik tadbirkorlik sohasida venchur kapitalini imtiyozli shartlarda jalb etishni rag‘batlantirish alohida ahamiyat kasb etadi.

Davlat ilmiy-tadqiqot institutlari va laboratoriyalarida amalga oshirilgan ilmiy-texnik ishlanmalari natijalarini taqdim etish orqali kichik tadbirkorlik subyektlari bepul davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanadi.

Xitoy Fan va texnologiya Vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan yuqori texnologiyaga asoslangan sohalarni rivojlantirish bo‘yicha maxsus dastur doirasida 1997–2001-yildan boshlab amaliy va fundamental tadqiqotlar uchun har yili 13 mlrd. dollar atrofida mablag‘ ajratildi. Ushbu mablag‘lar elektronika va informatsion texnologiyalar sohasidagi innovatsiyalar fundamental tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish uchun akademik institutlar va kichik innovatsion kompaniyalarga yordam tariqasida yo‘naltirildi.

Yaponiyada kichik va o‘rta biznesga oid davlat siyosati 1990-yilgi inqirozdan keyin qayta ko‘rib chiqildi, hamda “Kichik va o‘rta tadbirkorlik” to‘g‘risidagi qonunga o‘zgartirish kiritilib, korxona hajmi va ustav jamg‘armalari miqdori oshirildi. Korxonalar barqarorligi va raqobatbardoshligini oshirish, resurslardan foydalanishni faollashtirish, yangi korxonalarni tashkil etishni tezlashtirish, tadbirkorlik muhitiga o‘zaro yordamni kengaytirish asosiy maqsadlar qilib belgilab olindi. Iqtisodiyot, savdo va sanoat Vazirligi kichik va o‘rta biznesni rivojlantirish strategiyasi uchun mas’ul bo‘lgan oliy davlat idorasi etib belgilandi. Unda “kichik va o‘rta biznesga nisbatan

siyosat bo'yicha Kengash" tashkil etildi va 2001-yilda tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha barcha davlat tuzilmalari ishini muvofiqlashtrishni yaxshilash maqsadida iqtisodiyot, savdo va sanoat vazirlgi tarkibida "kichik va o'rta tadbirkorlik agentligi" tashkil etildi. 2000-yildan boshlab davlat tadbirkorlikni rivojlantirish strategiyasi iqtisodiyotda davom etayotgan pasayishni sekinlashtirishga, korxonalar sonini kamaytirishga (yiliga 2% gacha) shuningdek, kichik va o'rta biznes setorining biznes faolligini kamaytirishga qaratilgan. 2002-yilning o'rtalarida Yaponiya iqtisodiyot, savdo va sanoat vazirligi kichik va o'rta tadbirkorlikni rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqdi (5-chizma).

Yaponiyaning kichik va o'rta tadbirkorlikni rivojlantirish strategiyasi maqsadlari

Moslashuvchan iqtisodiy boshqaruv tizimini joriy qilish;
innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish;

Iqtisodiy xavfsizlik tizimi barqarorligini ta'minlash va rivojlantirish;
sektorda ish sharoitlari va ijtimoiy ta'minotni mustahkamlash;

Tugallanmagan kreditlar bo'yicha qarzlarni bekor qilish;
xizmat ko'rsatish sohasida mehnat resurslar mobilligini oshirish;

Moliyaviy resurslar va aksionerlik kapitalidan foydalanishin osonlashtirish;
qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish tuzilmalari o'zaro hamkorligini oshirish.

5-chizma: Yaponiyaning kichik va o'rta tadbirkorlikni rivojlantirish strategiyasi

Davlat siyosati mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy farovonligini oshirish va uning jahon bozoridagi raqobatbardoshligini ta'minlashning eng dinamik vositasi sifatida kichik va o'rta biznes sohasini rivojlantirish uchun dunyodagi eng yaxshi sharoitlarni yaratishga qaratilgan.

Yaponiyada kichik va o'rta tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilgan 30 dan ortiq davlat dasturlari amal qiladi. Ular axborot, ta'lim, maslahat dasturlari, moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlari, innovatsion dasturlar va shartnomalar tuzish bo'yicha yordam dasturlaridan iborat.

Tadbirkorlik tashkilotlari hukumat uchun iqtisodiyotni tartibga solish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqadigan Savdo Vazirligi huzuridagi jamoat idoralari va mustaqil ekspertlar guruhlari bilan o'zaro hamkorlik qiladi. Axborot markazlari tarmog'i muayyan yo'nalishga ixtisoslashgan va mintaqaviy bo'limlar, hamkor tashkilotlar va mintaqaviy rivojlanish agentliklari bilan bog'langan. Yaponiyada 47 ta ayollar tadbirkorlik markazlari va 51 ta milliy ozchilikni tashkil etuvchilar markazlari faoliyat yuritadi.

Yirik shaharlar, portlar va sanoat markazlarida eksportni qo'llab-quvvatlovchi 60 ga yaqin agentliklar joylashgan. Tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash 500 ga yaqin klasterlar, biznes inkubatorlar, texnoparklar tomonidan amalga oshiriladi. 10 dan ortiq vakolatli kredit tashkilotlari yirik shaharlar, sanoat va qishloq xo'jaligi markazlarida o'z bo'limlariga ega. Tadbirkorlikni rivojlantirish markazlari axborot va texnik yordam ko'rsatish, o'qitish va maslahat berish orqali yagona darcha tamoyili asosida xizmatlar ko'rsatadi.

Kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha Yaponiya tajribasi e'tiborga loyiq. Bizga ma'lumki kichik tadbirkorlik subyektlari ishlab chiqarishda yangi tovarlar yaratish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish kabi masalalari moliyalashtirish uchun iqtisodiy imkoniyati yetarli emas, shuningdek, shu sababli boshqaruvda ishtirok etadigan xodimlar soni ham cheklangan bo'ladi. Ushbu muammoni bartaraf etish maqsadida Yaponiya hukumati tomonidan kichik tadbirkorlik subyektlarining universitet va boshqa ilmiy tadqiqot markazlari bilan hamkorlikda ilmiy tadqiqotlar davlat tomonidan moliyalashtirish mexanizmi ishlab chiqilgan. Shuningdek, tashkil etilgan kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash markazlari mutaxassislari barcha kichik korxonalar moliyaviy-iqtisodiy faoliyatini tahlil qilish, undagi muammolarni aniqlash va bartaraf etish bo'yicha dasturlar ishlab chiqish bo'yicha bepul maslahat beradilar [15].

XULOSALAR VA TAKLIFLAR

Yuqorida kichik tadbirkorlik subyektlarini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning xorij tajribasini tahlil qilish bizga mamlakatimizda kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorijiy tajribani quyidagi asosiy yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi:

Kichik tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash sohasidagi xorij tajribasini mamlakatimizda joriy etishning asosiy yo'nalishlari quyidagilar:

- tadbirkorlik manfaatlarini himoya qiladigan boshqa idoralarga to'be bo'lmagan mustaqil idorani yaratish;
- yangidan tashkil etilgan kichik tadbirkorlik subyektlarini birinchi ikki yilda foyda solig'idan to'liq, keyingi ikki yilda 50%gacha, 5- yildan boshlab to'liq to'lash tartibiga o'tish;
- innovatsion ishlanmalar va loyihalar bilan band bo'lgan kichik tadbirkorlik subyektlarini imtiyozli kreditlashga yo'naltirilgan mahalliy banklar tizimini yaratish;
- amaldagi qonun hujjatlaridagi o'zgarishlar, qo'llab-quvvatlash choralari, davlat buyurtmasi va boshqalar to'g'risidagi muntazam yangilanib boradigan axborotni o'z ichiga olgan va onlayn maslahatlarni ko'zda tutuvchi kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashning global internet axborot tarmog'i faoliyatini tashkil etish.

Kichik tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash muammoli mavzulardan biri hisoblanadi. Ko'pgina tijorat banklari kichik tadbirkorlik subyektlariga ishonchsizlik bilan qarashadi. O'z-o'zini tiklab olmoqchi bo'lgan kichik tadbirkorlik subyektlari uchun ajratiladigan kreditlar foiz stavkasi deyarli yuqori. Bundan tashqari olinadigan kredit uchun garov talab etiladi, ko'pchilik tadbirkorlik subyektlari garovni ta'minlash imkoniyatiga ega emas. Yuqorida keltirilgan Xitoy va Germaniya tajribasiga suyangan holda kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatini muayyan mezonlar bo'yicha baholab, ularga maqsadli kreditlar ajratadigan kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlovchi ixtisoslashtirilgan davlat banklarini tashkil etish zarur.

Mamlakatimizdagi kichik tadbirkorlik subyektlari orasida ijtimoiy mas'uliyatning rivojlanishi hali keng tarqalmagan.

Davlat idoralarining kichik tadbirkorlik subyektlari bilan aloqalarini yaxshilash, ularning o'zaro hamkorligini yo'lga qo'yish va o'z vaqtida amalga oshirish imkonini beradigan ixtisoslashtirilgan davlat infratuzilmasini yaratish mazkur holatning o'zgarishiga muhim turtki bo'lishi mumkin.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, kichik tadbirkorlik sohasini qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorijiy tajribani uyg'unlashtirishning istiqbolli yo'nalishlarini shakllantirish, bir tomondan, rivojlangan mamlakatlar siyosatida kichik tadbirkorlik subyektlariga nisbatan qo'llaniladigan ilg'or texnologiyalar yordamida mamlakatimizda kichik tadbirkorlik faoliyati samaradorligini oshirish va boshqa tomondan, ushbu siyosatni tabaqalashtirilgan yondashuvga moslashtirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Нестеренко Ю.Н. Малый инновационный бизнес: новые подходы к эффективному развитию. Монография. –М.: МПА-Пресс, 2010:. С.44.
2. Кияйкин П. Н. Зарубежный опыт в развитии малого и среднего предпринимательства.URL:http://sisupr.mrsu.ru/2011-1/PDF/Kiyaikin.pdf
3. Уильямсон О.И. Экономические институты капитализма: фирмы, рынки, "отношенческая" контрактация. СПб.:Лениздат: CEV Press, 2016.С. 690.
4. Единый реестр субъектов малого и среднего предпринимательства - получателей поддержки. [Электронный ресурс]. – URL: https://rmsp-pp.nalog.ru/index.html/ (дата обращения: 10.10.2023).
5. Идеи малого бизнеса: кредитование малого бизнеса [Электронный ресурс]. – URL: - http://www.kreditbusiness.ru/russianbusiness/2022-programma-podderzhki-malogo-biznesa-2022.html/ (дата обращения: 10.10.2023).
6. Зубова О.Г. Зарубежный опыт государственной поддержки малого и среднего предпринимательства / О.Г. Зубова – Вестник УРАО. 2020. №3. – С.43.
7. Версоцкий Р.Р. Зарубежный опыт поддержки малого и среднего предпринимательства и возможности его применения в современной России /Р.Р. Версоцкий // Управленческое консультирование. 2019. №7 (127). – С.100.
8. Кудратов З.Г. Опыт поддержки малого и среднего бизнеса в некоторых развитых странах / З.Г. Кудратов, Б.Б. Тошбоев, Г.И. Бердиев // Молодой ученый. – 2019. – №1 (81). – С. 242-245.
9. Зарубежный опыт государственной поддержки инновационных малых и среднихпредприятий.URL:http://kfpp.ru/analytics/material/innovation.php
10. Клочкова Н. В. Развитие инновационной активности в России // Наука и Экономика. 2010. № 4. С. 11-14.
11. Зарубежный опыт государственной поддержки инновационных малых и средних предприятий. URL: http://kfpp.ru/analytics/material/innovation.php
12. Sergienko N. S. State support for small and medium-sized businesses in the context of the coronavirus pandemic: the experience of developed countries, Journal of Economy and entrepreneurship, 2020, no. 5 (118), pp. 752-755.
13. Гринберг Р. С. Государственная поддержка малого предпринимательства в странах Центральной и Восточной Европы. М., Наука. 2006.
14. Зарубежный опыт государственной поддержки инновационных малых и среднихпредприятий.URL:http://kfpp.ru/analytics/material/innovation.php
15. Business support in the context of a pandemic: proposals of the business community, GARANT.RU. Available at: http://www. garant.ru/news/ 1345144/ (accessed 02.12.2020).

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda ""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.